

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет математики та інформатики
Кафедра алгебри та інформатики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету
математики та інформатики
_____ **проф. Ольга МАРТИНЮК**
“30” серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

Педагогічної практики

обов'язкова

Освітньо-професійна програма:

«Математика та інформатика»

Спеціальність: 014.04 «Середня освіта (Математика)»

Галузь знань: 01 «Освіта»

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

Факультет математики та інформатики

Мова навчання українська

Чернівці, 2021 рік

Робоча програма **«Педагогічної практики»** складена відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України № 1187 від 30.12.2015 р. (зі змінами, затвердженими Постановою КМУ від 10.05.2018 р. № 347) «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти», Положення про проведення практики студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (затверджене Вченою радою ЧНУ 31 серпня 2020 року, протокол № 7) та відповідає освітньо-професійній програмі «Математика та інформатика», спеціальність 014.04 «Середня освіта (Математика)», галузь знань 01 – «Освіта».

Розробник: Віра СІКОРА, доцент кафедри алгебри та інформатики,
кандидат фізико-математичних наук

Обговорено на засіданні **кафедри алгебри та інформатики**

Протокол № 14 від 10 червня 2021 року

Завідувач кафедри

алгебри та інформатики _____ доц. Руслана КОЛІСНИК

Схвалено **Методичною радою факультету математики та інформатики**

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 року

Голова методичної ради

факультету математики та інформатики _____ доц. Тарас ЗВОЗДЕЦЬКИЙ

Затверджено **Вченою радою факультету математики та інформатики**

Протокол № 1 від 30 серпня 2021 року

Голова Вченої ради

факультету математики та інформатики _____ проф. Ольга МАРТИНЮК

© Сікора В.С., 2021 р.

© Факультет математики та інформатики, 2021 р.

Загальна інформація про педагогічну практику:
для спеціальності 014.04 «Середня освіта (Математика)»

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Вид підсумкового контролю	Кафедри
			кредитів	годин		
Денна / заочна	4	8	6	180	Захист	керівництво студентами: кафедра алгебри та інформатики педагогічна консультація: кафедра педагогіки та методики початкової освіти психологічна консультація: кафедра психології загальне керівництво: кафедра алгебри та інформатики

ЗАУВАЖЕННЯ: У випадку дистанційного навчання, на період карантину — педагогічна практика проводиться дистанційно, в терміни, що визначені навчальними планами та з урахуванням особливостей дистанційної роботи.

Вступ

Практична підготовка студентів вищих навчальних закладів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття кваліфікаційного рівня і має велике значення для набуття студентами професійних навичок і умінь, оволодіння ними сучасними методами, формами організації та знаряддями праці в галузі їх майбутньої професії, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності.

Педагогічна практика є складовою частиною підготовки студентів до роботи в навчальному закладі та покликана формувати якості вчителя-вихователя, озброїти майбутніх педагогів навичками та вміннями, необхідними для практичної діяльності в навчальних закладах, навчити самостійно і творчо застосовувати знання, набуті в університеті.

На четвертому курсі студенти факультету математики та інформатики, які спеціалізуються за освітньо-професійними програмами «Математика» «Математика та інформатика» та «Інформатика та математика», проходять *педагогічну практику*, під час якої вони повинні застосовувати набуті ними теоретичні знання з нормативних навчальних дисциплін (зокрема, «Елементарна математика та методика викладання математики», «Математичний аналіз», «Лінійна алгебра», «Аналітична геометрія», «Інформатика та програмування», «Педагогіка», «Психологія», «Педагогічна майстерність» тощо) та вибірових дисциплін («Геометричні перетворення», «Прикладне

програмне забезпечення», «Теоретичні основи математики» тощо), практичні знання з елементарної математики, програмування та використання персональних комп'ютерів, отримані при проходженні попередніх практик, у повсякденній практичній діяльності спеціаліста-математика.

Для того, щоб педагогічна практика відповідала цим завданням, необхідно:

1. Навчити студентів цілеспрямовано вивчати, глибоко аналізувати навчальну та виховну діяльність учителя й практикантів.
2. Навчити студентів самостійно проводити роботу в школі та з батьками учнів, позакласну роботу з предмета.
3. Формувати у студентів навички психологічного вивчення особистості учнів, їх пізнавальних інтересів, взаємин у колективі, а також здійснювати індивідуальну виховну роботу з учнями.
4. Стимулювати інтереси студентів до вивчення спеціальних і педагогічних наук, науково-дослідницької роботи, розвитку своїх педагогічних здібностей, виховувати любов до педагогічної професії.

У процесі проходження педагогічної практики студенти – майбутні вчителі – мають не лише перевірити і закріпити теоретичні знання з фаху, педагогіки, шкільної педагогіки та методики викладання, але й освоїти багатогранну і складну роботу школи, дитячого колективу, оволодіти прийомами і методами навчально-виховної роботи з учнями.

Особливу увагу під час практики слід приділити опануванню передового досвіду проведення уроку.

Базами педагогічної практики є заклади загальної середньої освіти (школи, ліцеї, гімназії, коледжі) різних форм власності. Перелік баз практики формується керівництвом факультету за поданням відповідних кафедр щорічно, за два місяці до початку практики.

Педагогічна практика студентів 4 курсу факультету математики та інформатики ЧНУ — це перший практичний етап набуття фаху педагога. Вона носить ознайомчий характер та проводиться протягом перших чотирьох тижнів у 8-му семестрі.

На період практики одного зі студентів призначають старостою групи, яка працює в закладі освіти. До обов'язків старости входить облік відвідування студентами бази практики, повідомлення про збори, педради, методичні об'єднання та інші види робіт.

Мета і завдання педагогічної практики

Метою педагогічної практики на 4 курсі є ознайомлення студентів зі шкільною документацією (накази, договори, особові справи, ведення журналу, складання робочих планів та планів виховних заходів), плануваннями роботи вчителя та класного керівника, озброєння студентів уміннями і навичками готувати та проводити уроки за фахом, здійснювати навчання і виховання як на уроках, так і в системі позакласної та позашкільної роботи.

Зміст практики

Зміст практики охоплює основні етапи діяльності навчально-виховного закладу і включає в себе навчальну, виховну, методичну, науково-дослідну та громадську роботу, а саме:

1. Детальне ознайомлення з роботою директора та завучів школи з навчального і виховного процесів; знайомство з матеріальною базою школи й традиціями колективу; відвідування уроків та виховних заходів.
2. Вивчення обліку психологічних особливостей в навчальній та виховній роботі учителів (обліку вікових та індивідуальних особливостей учнів, виявлення особливостей педагогічного спілкування з учнями і колегами).
3. Вивчення навчальної роботи викладача (вчителя-предметника): методики опитування, викладу нового матеріалу, організації самостійної роботи з учнями на уроці, вмінь і методів активізації пізнавальної діяльності учнів, використання ТЗН і обчислювальної техніки, ознайомлення з обладнанням предметного кабінету.
4. Проведення навчальної і позакласної роботи з предмету спеціальності (вивчення розробки планів і конспектів уроків, факультативних занять, підготовка дидактичних і роздаткових матеріалів, наочних посібників, планів занять предметного гуртка тощо).
5. Вивчення досвіду виховної роботи класного керівника, проведення окремих виховних заходів (виховні години, години спілкування, бесіди, диспути, збори, конференції), здійснення роботи з батьками і громадськістю, збір необхідної інформації для написання психолого-педагогічної характеристики учня та класу.
6. Ознайомлення з планами роботи методичного об'єднання (предметних, циклових комісій) вчителів, класних керівників, вихователів. Участь у роботі педагогічної ради, методичного об'єднання, семінарів класних керівників.
7. Відвідування і аналіз навчальних і виховних заходів однокурсників.
8. Вивчення і систематизація творчої діяльності провідних вчителів-предметників.
9. Організація в V-XI класах роботи з самовиховання.

Результати навчання

У результаті проходження педагогічної практики студент 4 курсу, який навчається за спеціальністю 014.04 - «Середня освіта (Математика)» повинен отримати такі *компетентності* (відповідно до ОПП):

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК2.** Здатність до застосування знань у практичних ситуаціях.
- ЗК3.** Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.
- ЗК7.** Здатність діяти автономно, приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності та відповідати за їх виконання.
- ЗК8.** Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.
- ЗК11.** Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу.

Фахові компетентності (ФК):

- ФК1.** Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.
- ФК3.** Здатність здійснювати цілепокладання, планування та проектування процесів навчання і виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання і розвитку учнів.
- ФК4.** Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісні ставлення, розвивати критичне мислення.
- ФК5.** Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінку рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.
- ФК7.** Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.
- ФК8.** Здатність подавати математичні міркування та висновки з них у формі, придатній для цільової аудиторії, а також аналізувати та обговорювати математичні міркування інших осіб, залучених до розв'язання тієї самої задачі.
- ФК13.** Здатність до застосування ефективних педагогічних методик й освітніх технологій для забезпечення та оцінки якості навчання математики та інформатики у закладах середньої освіти, до формування в учнів ключових і предметних компетентностей.

Після успішного завершення ознайомлювальної педагогічної практики, студент повинен продемонструвати заплановані знання, уміння, здатності (*програми результати навчання*, відповідно до ОПП):

- ПРН4.** *Здійснювати* добір і *застосовувати* сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів; критично *оцінювати* результати їх навчання та ефективність уроку.
- ПРН9.** *Виявляти* навички роботи в команді, адаптації та дії у новій ситуації.
- ПРН10.** *Аналізувати* власну педагогічну діяльність та її результати, *здійснювати* об'єктивну самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей
- ПРН16.** *Розуміти і реалізовувати* сучасні методики й освітні технології навчання математики та інформатики для виконання освітньої програми в базовій середній школі, *застосовувати* інформаційно-комунікаційні технології на уроках і в позакласній роботі.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТА НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА

Компетенції (прогнозовані результати навчання)	Тема змістового модуля (ЗМ), навчального елемента (НЕ)	Зміст навчального елемента	Види діяльності та поточного контролю на занятті	ІНДЗ (за вибором)	Кількість балів за ІНДЗ	Всього балів за види навч. занять НЕ
МОДУЛЬ 1. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ЗАВДАННЯ. ПІДГОТОВКА ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ						
Студенти повинні знати основні принципи побудови робочих програм дисциплін, вміти скласти ці програми.	НЕ 1.1. Ознайомлення з діяльністю навчального закладу, особливостями ведення шкільної документації.	Ознайомлення з навчально-методичною, науковою, виховною діяльністю навчального закладу, особливостями ведення шкільної документації.	Оформлення відповідної документації			5
Студенти повинні вивчити педагогічний досвід викладачів навчального закладу, навчитися оцінювати якість проведення заняття, формулювати зауваження та пропозиції щодо покращення викладацької майстерності.	НЕ 1.2. Відвідування та обговорення пар викладачів навчального закладу та студентів-практикантів.	Ознайомлення з основними принципами побудови навчальної діяльності викладача, правилами підготовки до проведення занять, навчальними посібниками, робочими та навчальними програмами, згідно з якими читаються дисципліни. Відвідування та обговорення занять викладачів навчального закладу та студентів-практикантів.	Оформлення відповідної документації			5
Студенти повинні знати основні принципи та методи підготовки та проведення занять, вміти підготувати конспект	НЕ 1.3. Підготовка та проведення занять.	Консультації з викладачами, які ведуть дану навчальну дисципліну, ознайомлення з навчальними посібниками, робочими та навчальними про-	Оформлення відповідної документації	Підготовка роздаткового матеріалу до лабораторних	10	20

заняття та провести його.		грамами, згідно з якими читаються дисципліни. Підготовка та проведення занять.		та практичних занять		
Студенти повинні знати обов'язки класного керівника та вміти їх виконувати.	НЕ 4. Виконання обов'язків класного керівника групи.	Ознайомлення з обов'язками класного керівника, консультації з викладачами-класними керівниками, виконання обов'язків класного керівника, проведення виховних заходів.	Оформлення відповідної документації		10	5
МОДУЛЬ 2. НАУКОВА РОБОТА, ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ						
Студенти повинні виконати заплановану згідно із завданням частину курсової роботи.	НЕ 5. Виконання наукового завдання	Консультації з керівником та виконання (згідно з поставленим завданням) відповідних розділів курсової роботи.	Оформлення відповідної документації			10
Студенти повинні вміти оформити результати своїх наукових досліджень в рамках написання курсової роботи у вигляді чорнового варіанту курсової роботи.	НЕ 6. Підготовка чорнового варіанту курсової роботи	Консультації з керівником та оформлення отриманих у курсовій роботі результатів у вигляді чорнового варіанту курсової роботи.	Оформлення відповідної документації			10
Студенти повинні знати основні методичні прийоми написання конспекту заняття, вміти готувати плани-конспекти занять.	НЕ 7. Підготовка планів-конспектів залікових занять	Підготовка планів-конспектів залікових занять згідно із запропонованими зразками, консультації з викладачами, які проводять ці заняття.	Оформлення відповідної документації			10
Студенти повинні оформити результати проходження педагогічної практики у вигляді звіту та захистити його.	НЕ 8. Оформлення звіту про проходження практики	Оформлення звіту про проходження практики згідно із запропонованими зразками та під контролем відповідального від навчального закладу викладача.	Оформлення відповідної документації			5
ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬ (захист практики)						30

ЗМІСТ ЗАВДАНЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ЗАПИТАНЬ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ ЇЇ ВИКОНАННЯ

№ ЗМ, НЕ в яких передба- чено СМ	Тема, завдання самостійної роботи	Види діяльності та форми перевірки й оцінювання самостійної роботи
НЕ 3	Підготовка та проведення занять.	Написання планів, конспектів занять, підготовка роздаткового матеріалу, варіантів завдань.
НЕ 4	Виконання обов'язків класного керівника	Підготовка та проведення разом з учнями виховного заходу.
НЕ 5	Виконання наукового завдання	Опрацювання відповідного теоретичного матеріалу, виконання задач згідно з завданням на курсову роботу.

Обов'язки студентів

1. Протягом педагогічної практики приходити до школи до початку занять і перебувати в ній не менше 6 годин на день.
2. Дотримуватися правил внутрішнього порядку школи, вказівок її директора і керівника практики.
3. Виконувати всі види робіт, передбачені програмою та завданням педагогічної практики, акуратно і ретельно готуватися до кожного уроку, вести позакласну роботу, бути для учнів зразком дисциплінованості, ввічливості, працьовитості й організованості.
4. Вивчати планування, обліку і звітності вчителів, вихователів, стану викладання предмету за фахом, постановку методичної роботи в школі.
5. Студентам-практикантам необхідно оволодіти методикою застосування технічних засобів у процесі подачі нового матеріалу і контролю знань.
6. Ознайомитися з веденням класного журналу та іншої шкільної документації.
7. За допомогою вчителя математики та класного керівника готувати та проводити уроки, виконувати обов'язки вчителя, класного керівника.
8. Вивчати передовий досвід вчителів навчального закладу.
9. Брати участь в роботі педагогічних рад, нарадах вчителів, методичних об'єднань тощо.
10. Відвідувати:
 - уроки та факультативні заняття за фахом, заняття гуртка (якщо такі є в школі);
 - виховні заходи, які проводяться учнями школи;
 - уроки (не обов'язково за фахом) провідних учителів школи;
 - уроки (не обов'язково за фахом), які проводяться для учнів класу, за яким студента-практиканта закріплено в ролі класного керівника.
11. Брати участь у обговоренні відвіданих занять, оволодівати методикою проведення таких занять.
12. Провести не менше 12 пробних та 4 залікових уроки.

13. Самостійно (але з обов'язковою перевіркою вчителя) підготувати 2 плани-конспекти уроку.
14. Кожен проведений або відвіданий урок вчитися аналізувати з урахуванням психолого-педагогічних моментів.
15. За допомогою вчителя вчитися проводити позакласну та позашкільну роботу з учнями окремих класів, оволодівати методикою проведення занять.
16. Провести один пробний та один заліковий виховний захід.
17. Вивчати окремих учнів і колектив класу. Написати психолого-педагогічну характеристику учня та класу.
18. Протягом практики кожен студент повинен добре вивчити систему роботи кабінетів, проаналізувати ефективність їх використання в навчальному процесі.

Звітність¹

Протягом трьох днів після завершення практики кожен студент подає на відповідну кафедру керівнику практики від кафедри для перевірки (в підписаній паперовій папці з зав'язками) наступні документи:

1. Щоденник педагогічних спостережень, в якому коротко відображена вся робота практиканта протягом не менше шести годин перебування в школі кожного дня практики² (підписаний вчителем, класним керівником, директором школи, керівником практики від факультету; в кінці — печатка школи).
2. Розширені плани-конспекти 4-х залікових уроків, проведених практикантом (один — із протоколом обговорення, виставленою оцінкою, підписаний всіма присутніми на уроці вчителями та студентами-практикантами, керівником практики від факультету; решта — з виставленою оцінкою за проведення уроку та підписані вчителем і керівником практики від факультету).
3. Розширений план-конспект виховного заходу³ (підписаний студентом та класним керівником).
4. Характеристика класу (підписана студентом та класним керівником цього класу).
5. Характеристика учня (підписана студентом та класним керівником цього класу).
6. Характеристика студента-практиканта як вчителя математики (підписана вчителем математики, директором школи, печатка школи).
7. Характеристика студента-практиканта як класного керівника (підписана класним керівником, директором школи, печатка школи).
8. Звіт з практики.

¹ Зразки оформлення документації див. у додатках 2, 3.

² Кожне заняття, проведене студентом-практикантом повинне бути коротко записане у щоденнику практики (клас, предмет, тема, мета, зразки завдань для роботи в аудиторії, для самостійної, домашньої роботи тощо) та на початку підписаний викладачем, який читає цей предмет (резольюція «Погоджено з викладачем»).

³ Виховний захід, проведений студентом-практикантом на початку повинен бути підписаний класним керівником класу, в якому проводиться цей захід (резольюція «Погоджено з класним керівником»).

Щоденник практики зручно оформлювати в зошиті (48-60 стор., записи рекомендується починати з першого дня проходження практики). Плани-конспекти залікових уроків та виховного заходу і т.п. можна, за бажанням, подати в цьому ж зошиті вкінці (з усіма потрібними підписами та печатками) або на окремих листах формату А4.

Тематика ІНДЗ

Студенти можуть додатково займатися підготовкою роздаткового матеріалу до лабораторних та практичних занять та готувати матеріали до шкільного сайту. За виконання кожного з цих видів роботи передбачено до 10 балів.

Підведення підсумків практики

Підсумки проходження педагогічної практики студентами підводяться у вигляді прилюдного захисту при комісії, що призначається завідувачем кафедри. Результати захисту затверджуються протоколом на засіданні кафедри. Результат захисту конкретного студента виставляється у вигляді диференційованою оцінки (за 100-бальною шкалою), яка враховується нарівні з іншими оцінками, що характеризують успішність студентів.

Результат захисту педагогічної практики заноситься в екзаменаційну відомість, проставляється в заліковій книжці та в журналі обліку успішності студентів в деканаті.

Проходження педагогічної практики студентами 4 курсу оцінюється позитивно при виконанні таких вимог:

- 1) отриманні позитивного відгуку керівника практики та керівника курсової роботи;
- 2) належному оформленню звітної документації;
- 3) щонайменше 75% проведених занять, що заплановані в календарному графіку.

Студент, який не виконав програму педагогічної практики або отримав незадовільну оцінку під час захисту практики, відраховується з навчального закладу.

Завідувач кафедри (або відповідальний за практику по факультету) інформує адміністрацію факультету про результати проходження педагогічної практики на засіданні Вченої ради факультету та ці результати затверджуються протоколом засідання Вченої ради факультету.

Критерії оцінювання

Оцінювання студентів здійснюється на основі результатів їх роботи. Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал практики, виконання якого перевіряється під час етапів контролю.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Результати роботи студентів впродовж практики оцінюються в ході практики за кожен вид діяльності та поточного контролю в діапазоні від 1 до 70 балів, а результати підсумкового контролю (захисту) оцінюються від 1 до 30 балів.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в 4-х бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється в такому порядку

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Перелік основних організаційно-методичних документів з питань практики, що зберігаються на факультеті

- Типове Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України.
- Положення про проведення навчальних, виробничих і педагогічних практик студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
- Методичні вказівки з організації та проведення практики студентів.
- Робочі програми практик, погоджені з базами практики та затверджені на засіданні навчального закладу.
- Копії заявок навчального закладу на укладання угод про проведення практики з базами практик.
- Копії наказів про направлення студентів на практику і призначення керівників практики від факультету.
- Графік інспектування практики.
- Протоколи засідань навчального закладу з питань практики.
- Накази та розпорядження керівництва факультету з питань практики.
- Договір на проведення практики студентів (додаток 1).
- Загальні відомості про бази практик.
- Звіти навчального закладу з питань практики.
- Звіти (додаток 2), документація з педагогічної практики (додаток 3) студентів.
- Перелік заходів щодо підвищення якості практичної підготовки студентів.

Рекомендована література

1. Базова (основна)

1. Положення про проведення практики студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (затверджене Вченою радою ЧНУ ім. Ю. Федьковича 31 серпня 2020 року, протокол № 7)) [Збірник нормативних документів ЧНУ_2021.pdf - Google Диск](#) (ст. 113)

2. Допоміжна

2. Артемова Л.В. Педагогіка і методика вищої школи: Навчально-методичний посібник для викладачів, аспірантів, студентів магістратури.– К.: Кондор, 2008.– 272 с.
3. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: Навчальний посібник.– К.: Центр навчальної літератури, 2005.– 224 с.
4. Головенкін В.П. Педагогіка вищої школи.— Курс лекцій для магістрів 5 і 6 курсів КПП.— К., 2007.
5. Дроздова І.П. Навчальний посібник із курсу «Методика викладання, педагогіка та психологія вищої освіти». – Харків: ХНАМГ, 2008. – 142 с.
6. Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С. Педагогіка вищої школи.— 2-ге вид., допов. і переробл. — К.: Ленвіт, 2007. — 194 с.
7. Навчальна, педагогічна та переддипломна практики: Методичні вказівки для студентів спеціальності 080101 – Математика / Укл.: Петришин Р.І., Сікора В.С.– Чернівці: Рута, 2005.
8. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник.– К.: Центр учбової літератури, 2007.– 232 с.
9. Мороз А.Г., Падалка О.С., Юрченко В.І. Педагогіка і психологія вищої школи: Навчальний посібник. – К.: НПУ ім. М. Драгоманова, 2003.– 267 с.
10. Слєпкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навчальний посібник.– К.: Вища школа, 2005.– 239 с.

3. Інформаційні ресурси

11. Офіційний сайт факультету математики та інформатики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <http://fmi.org.ua/>
12. Сайт наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <http://www.library.chnu.edu.ua/>
13. Віртуальна математична бібліотека <http://euclid.math.fsu.edu/Science/math.html>
14. Фізико-математична бібліотека <http://ftp.kinetics.nsc.ru/chichinin/pmlc.htm>
15. DjVu Library Математична бібліотека <http://djvu-lib.narod.ru/index-all.html>

ДОГОВІР № _____
на проведення практики студентів закладу вищої освіти

місто Чернівці "___" _____ 202__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї сторони, **Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича** (далі — навчальний заклад), в особі **першого проректора** _____ **професора Василя БАЛУХА** (посада, прізвище та ініціали)

що діє на підставі статуту _____, (статут або доручення)

і, з іншої сторони, _____ (назва підприємства, організації, установи)

(надалі – база практики), в особі _____ **директора** _____ (посада)

_____, чинного на підставі _____ (прізвище та ініціали)

_____, (далі – сторони) _____ (статут підприємства, розпорядження, доручення)

уклали між собою договір:

1. База практики зобов'язується:

1.1. Прийняти студентів на практику згідно з календарним планом:

№ з/п	Спеціальність	Курс	Вид практики	Кількість студентів	Терміни практики	
					початок	закінчення

1.2. Призначити наказом кваліфікованих фахівців для керівництва практикою.

1.3. Створити належні умови для використання студентами програми практики, не допускати їх до зайняття посад та виконання робіт, що не відповідають програмі практики та майбутньому фаху.

1.4. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на конкретному робочому місці. Проводити обов'язкові інструктажі з охорони праці: ввідний та на робочому місці. У разі потреби навчати студентів-практикантів безпечних методів праці.

1.5. Надати студентам-практикантам можливість користуватись матеріально-технічними засобами та інформаційними ресурсами, необхідними для виконання програми практики.

1.6. Забезпечити облік відвідування баз практики студентів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення повідомляти заклад вищої освіти.

1.7. Після закінчення практики надати характеристику на кожного студента-практиканта, у котрій відобразити виконання програми практики, якість підготовленого ним звіту тощо.

1.8. Надавати студентам можливість збору інформації для курсових та дипломних робіт за результатами діяльності підприємства, яка не є комерційною таємницею, на підставі направлень кафедр.

1.9. Додаткові умови _____ *немає* _____

Заклад вищої освіти зобов'язується:

- 2.1. До початку практики надати базі практики для погодження програму практики, а не пізніше ніж за тиждень – список студентів, яких направляють на практику.
- 2.2. Призначити керівниками практики кваліфікованих викладачів.
- 2.3. Забезпечити дотримання студентами трудової дисципліни і правил внутрішнього трудового розпорядку. Брати участь у вирішенні комісією бази практики нещасних випадків, що трапилися зі студентами під час проходження практики.
- 2.4. Заклад вищої освіти зобов'язується не розголошувати використану інформацію про діяльність підприємства через знищення курсових, дипломних робіт та звітів у встановленому порядку.
- 2.5. Додаткові умови _____ *немає* _____

2. Відповідальність сторін за невиконання угоди:

- 3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації і проведення практики згідно із законодавством про працю в Україні.
- 3.2. Усі суперечки, що виникають між сторонами за договором, вирішуються у встановленому порядку.
- 3.3. Договір набуває сили після його підписання сторонами і діє до кінця практики згідно з календарним планом.
- 3.4. Договір складений у двох примірниках: по одному – базі практики і закладу вищої освіти.
- 3.5. Місцезнаходження сторін:

Заклад: м. Чернівці, вул. Коцюбинського, 2

База практики: _____

Підписи та печатки:

**Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича:**

Від бази практики:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

М.П. “ ____ ” _____ 202__ року

М.П. “ ____ ” _____ 202__ року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет математики та інформатики
Кафедра алгебри та інформатики

Звіт
про проходження педагогічної практики

на базі Чернівецької загальноосвітньої школи I-III ступенів № 111

Виконала: студентка 4 курсу 409 групи

Іваненко Ірина Іванівна
(підпис, прізвище, ім'я по-батькові студента)

Дата складання звіту: 2 березня 20__ року

Керівник від кафедри _____ доцент Петренко П.П.
(підпис, прізвище, ініціали)

Керівник від бази практики _____ вчитель математики Михайленко М.М.
(підпис, прізвище, ініціали)

Класний керівник _____ вчитель інформатики Максименко М.М.
(підпис, прізвище, ініціали)

Чернівці – 20__

Основні вимоги до звіту студентів про проходження педагогічної практики

1. *Структура звіту:* титульний лист, зміст, вступ, основна частина, висновки, список літератури, додатки (якщо є).
2. *Вимоги до змісту звіту:*
 - 2.1. *Вступ:* загальні відомості про базу практики (місцезнаходження, кількість класів, учнів, вчителів тощо — коротко).
 - 2.2. *Основна частина:* розповідь про проходження практики (для схеми можна скористатися наведеними нижче в пунктах I–III запитаннями).
 - 2.3. *Висновки:* перелік основних результатів виконаної роботи, пропозиції щодо їх використання.
3. *Правила оформлення звіту.* Звіт оформляється на одній стороні аркуша формату А4 з дотриманням наступних розмірів полів: ліве – 30мм, праве – 10мм, верхнє і нижнє – 20мм. Звіт може бути оформлений з використанням комп'ютера. Листи звіту нумерують арабськими цифрами. Номер проставляють в правому верхньому кутку листа. На титульному листі номер не ставлять, але включають його в загальну нумерацію листів. Нумерація листів – наскрізна, включаючи таблиці, ілюстрації, схеми та інше. Текст основної частини при необхідності поділяють на розділи, підрозділи та пункти (їх не потрібно починати кожен з нової сторінки окремо). Титульний лист є першим листом звіту й оформляється згідно з поданим вище зразком.
4. Кожна сторінка звіту (окрім, можливо, змісту та вступу) повинна бути заповнена щонайменше на 80%.

У кожному звіті студентів-практикантів про їх роботу за час практики повинні міститися у вигляді розповіді **відповіді** на такі основні питання:

I. Навчальна робота

1. Скільки відвідав уроків: з математики, з інформатики, з інших предметів (зазначити, з яких саме)?
2. Скільки разів керував суспільно корисною роботою?
3. Скільки разів брав участь в обговоренні уроків учителів? Студентів-практикантів?
4. Скільки всього проведено уроків з математики? З інших предметів — яких саме?
5. Скільки перевіряв зошитів учнів?
6. Скільки проведено занять з відстаючими учнями? Наслідки цих занять?
7. Скільки провів уроків, використовуючи комп'ютер, проектор, інші технічні засоби? Вказати теми цих уроків.
8. Які наочні посібники (роздатковий матеріал) Ви виготовили до уроків?

II. Виховна та позакласна робота

1. Опишіть клас, до якого Ви були прикріплені, його особливості.
2. Скільки разів Ви були присутні на класних зборах? Скільки провели самі? На які теми?
3. Чи брали участь у роботі редколегії (шкільної, класної, математичної газети)? Якщо так, то опишіть, що зроблено.
4. Скільки разів Ви відвідували тих учнів, що не встигають або пропускають заняття? Які наслідки відвідування?

III. Методична робота

1. Скільки разів і на які теми Ви брали участь у бесідах: а) з директором школи; б) з учителями, класним керівником?
2. Чи брали участь у педрадах, засіданнях предметних комісій? Якщо так, то опишіть коротко, які питання там розглядалися.
3. Із якими документами школи Ви ознайомилися?

IV. Висновки з педагогічної практики

Що дала педагогічна практика (враження, позитивні сторони, недоліки, пропозиції)?

Документація з педагогічної практики

I. Зразок оформлення щоденника педагогічної практики:

1. Титульна сторінка щоденника:

ЩОДЕННИК ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

студента-практиканта _____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

4 курсу 40__ групи факультету математики та інформатики

Спеціальності _____

Практика проводиться в _____
(повна назва навчального закладу)

_____ району _____ області

у _____ класах

з _____ до _____ 20__ року

Директор _____

Заступник директора з навчальної роботи _____

Заступник директора з виховної роботи _____

Вчитель математики⁴ (керівник від бази практики) _____

Класний керівник _____

Адреса навчального закладу _____

Телефон(и) _____

2. Наступна сторінка щоденника:

Погоджено:

Керівник практики від кафедри

(підпис, прізвище, ініціали)

" ____ " _____ 20__ р.

Погоджено:

вчитель математики⁵ _____
(підпис, прізвище, ініціали)

класний керівник _____
(підпис, прізвище, ініціали)

" ____ " _____ 20__ р.

ПЛАН ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ⁶

Зміст запланованої роботи ⁷	Мета	Дата	Відмітка про виконання

Підпис студента-практиканта

⁴ інформатики

⁵ інформатики

⁶ У плані практики повинно бути коротко описані основні етапи проходження практики — відвідування занять вчителів навчального закладу, проведення пробних та залікових занять — конкретніше можна знайти в Завданнях практики та Обов'язках студента.

⁷ Приблизний перелік видів запланованої роботи можна знайти серед пунктів змісту практики та обов'язків студента-практиканта

II. Зразок оформлення записів у щоденнику практики:

Понеділок, 3 лютого 20__ року

9:00-10:00. Наставочна нарада з питань проходження педагогічної практики.

10:00-11:00. Знайомство з дирекцією школи та керівниками практики (вчителем математики⁸ і класним керівником). Обговорення основних етапів проходження практики. Знайомство з розкладом дзвінків, уроків тощо.

3 урок. Математика, 5-А клас

Тема: «Дії над дробами»

Вчитель: Іваненко І.І.

(підпис вчителя)

4 урок. Геометрія, 10-Б клас

Тема: «Прямокутна декартова система координат в просторі»

Вчитель: Іваненко І.І.

(підпис вчителя)

5 урок. Інформатика, 10-А клас

Тема: «Робота в Microsoft Office Excel. Використання вбудованих формул»

Вчитель: Петренко П.П.

(підпис вчителя)

6 урок. Фізика, 11-А клас

Тема: «Лінза. Властивості»

Вчитель: Федоренко Ф.Ф.

(підпис вчителя)

7 урок. Перевірка контрольних робіт з алгебри учнів 9-А класу (23 роботи, 5 варіантів).

Тема: «Розв'язування квадратичних нерівностей»

Вчитель: Іванчук І.І.

(підпис вчителя)

Можна коротко (у двох-трьох реченнях) щоразу описувати зміст відвіданого заняття, свої враження.

Викладач, у якого Ви відвідали заняття, повинен поставити свій підпис у Вашому щоденнику.

Власні (пробні) уроки студент-практикант описує детально, з наведенням конспекту такого заняття (або безпосередньо в тексті щоденника за той день, коли це заняття було проведене, або вкінці щоденника наводить всі конспекти разом). Аналогічно для залікових уроків та виховних заходів (зразки — див. далі).

⁸ інформатики

III. Зразок оформлення конспекту залікового уроку:

Погоджено з вчителем

(підпис, прізвище, ініціали)
" ____ " _____ 20__ р.

КОНСПЕКТ УРОКУ

студента-практиканта _____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

4 курсу 40__ групи факультету математики та інформатики

з _____
(назва предмету)

у _____ класі _____
(повна назва школи)

Дата проведення уроку:

Тема уроку:

Мета уроку:

Обладнання:

План уроку та дозування часу:

Методика та прийоми проведення уроку:

Використана методична література:

Хід уроку (розгорнутий конспект уроку)

Підпис студента-практиканта.
Оцінка. Підпис вчителя-предметника.

IV. Зразок оформлення конспекту виховного заходу:

*Погоджено
з класним керівником*

(підпис, прізвище, ініціали)
" ____ " _____ 20__ р.

КОНСПЕКТ ПОЗАКЛАСНОГО ВИХОВНОГО ЗАХОДУ

Назва виховного заходу _____
студента-практиканта _____

(прізвище, ім'я, по-батькові)

4 курсу 40__ групи факультету математики та інформатики

у _____ класі _____
(повна назва школи)

Дата проведення виховного заходу:

Мета проведення:

Методи проведення:

Використана науково-популярна та методична література:

План проведення (сценарій):

Підпис студента-практиканта
Оцінка. Підпис класного керівника.

V. Методичні вказівки до вивчення особистості учня та написання його психолого-педагогічної характеристики

1. З першого дня педагогічної практики студент, проконсультувавшись з класним керівником, обирає одного учня для написання психолого-педагогічної характеристики (на 3-4 сторінках, підписана студентом, завірена класним керівником).

2. Вивчення особистості учня, його вікових та індивідуально-психологічних особливостей починається з першого дня перебування студента в школі і закінчується в передостанній день педагогічної практики.

3. Вивчення особистості учня здійснюється за допомогою таких методів:

- ✍ об'єктивне спостереження (в школі, на уроках, під час позакласної роботи, в інших місцях);
- ✍ бесіда (з учнем, з класним керівником, з учителями-предметниками, зі шкільним лікарем, з батьками);
- ✍ аналіз результатів діяльності учня (письмові роботи, малюнки тощо);
- ✍ природний експеримент (створення відповідних обставин в школі, під час позакласних занять тощо).

4. Вивчати особистість учня потрібно тактовно, так, щоб він цього не помітив.

5. На першому тижні педпрактики учня рекомендується вивчати тільки за допомогою методу об'єктивного спостереження і тільки в школі. Пізніше потрібно підключати інші методи. Такої послідовності вивчення потрібно дотримуватися для того, щоб студент самостійно міг зібрати певні факти про учня, що стали б для нього вихідними та опорними при написанні психолого-педагогічної характеристики.

6. Зібраний матеріал допоможе з першого тижня педпрактики створити собі певне уявлення про особистість учня. Це уявлення (воно ж буде робочою гіпотезою) в процесі дальшого вивчення учня уточнюється, розширюється, інколи може докорінно змінюватися.

7. Отримані матеріали потрібно систематично аналізувати, наслідки аналізу слід порівнювати з наступними спостереженнями, шукати типові, істотні риси особистості учня.

8. Написання характеристики потрібно планувати так, щоб уже за 3-4 дні до закінчення педпрактики мати її в чорновому вигляді.

9. Під час педпрактики студент не тільки пасивний спостерігач, він впливає на формування особистості учня, виховує його.

10. Важливо уникати неправомірних узагальнень, що принижують гідність дитини і стають причиною “навішування ярликів”.

11. Характеристику має прочитати і підписати класний керівник того класу, в якому навчається учень.

Орієнтовна схема вивчення особистості учня та написання його психолого-педагогічної характеристики

I. Загальні відомості про учня:

1. Прізвище, ім'я, дата народження.
2. Клас, у якому вчиться (як довго вчиться у цьому класі, де вчився раніше).
3. Адреса проживання.
4. Де і ким працюють батьки.
5. Склад сім'ї та взаємини у ній.
6. Стан здоров'я дитини (за даними шкільного лікаря) та загальний фізичний розвиток.
7. Матеріальні умови життя сім'ї (хороші, задовільні, незадовільні).
8. Стосунки членів сім'ї, догляд за учнем, режим його дня. Правильність основної лінії виховання.

II. Успішність та ставлення до навчання:

1. Успішність (оцінки, що переважають, чи однаково успішний з різних предметів). Рівень знань.
2. Як учень вчився у попередніх класах. Заходи, що вживалися для покращення його успішності, їх результати.
3. Розвиток мови (її образність, емоційність, запас слів, уміння виразити свою думку письмово й усно).
4. Інтерес до занять і ставлення до навчання (основний мотив навчальної діяльності, чи з цікавістю вчиться, до яких предметів проявляє схильність, як ставиться до оцінки, до порад учителів і батьків).
5. Здатність до навчання:
 - ✍ особливості уваги (розвиток довільної уваги, її зосередженість, розподіл);
 - ✍ осмисленість сприйняття навчального матеріалу, швидкість осмислення матеріалу;
 - ✍ рівень і характер розвитку довільної і осмисленої пам'яті (заучує осмислено чи механічно; чи володіє прийомами довільного запам'ятовування; яка швидкість і міцність запам'ятовування, а також легкість відтворення; індивідуальні особливості пам'яті);
 - ✍ розвиток мислення (чи легко відрізняє суттєві і другорядні ознаки предметів та явищ; який рівень засвоєння загальних і абстрактних понять; чи вміє робити порівняння, узагальнювати, робити самостійні висновки);
 - ✍ розвиток уяви (багатство відтворюючої і творчої уяви в різних видах діяльності, в тому числі й навчальної).
6. Старанність у навчальній роботі.
7. Вміння вчитися (дотримання режиму дня; організованість: чи може самостійно працювати над книгою, заучувати матеріал, контролювати себе, складати плани, конспекти тощо).

III. Праця (уроки праці, громадська робота в школі, праця вдома):

1. Ставлення до праці.
2. Чи володіє трудовими навичками й уміннями, чи легко їх набуває?
3. Організованість і дисциплінованість у праці.
4. Чи сформована звичка до тривалих трудових зусиль?
5. Яким видам праці віддає перевагу?

IV. Особливості самосвідомості:

1. Самооцінка (висока, низька, завищена, занижена).
2. Рівень досягнення успіху у різних сферах життєдіяльності: навчанні, спілкуванні, спорті, інші види діяльності (високий, низький, адекватний, неадекватний).

V. Спрямованість особистості та спеціальні здібності:

1. Інтереси (чим цікавиться учень; характер інтересів з погляду їхньої глибини й активності).
2. Переконавання, мрії, ідеали особистості (чи спостерігається домінування тих чи інших мотивів у поведінці).
3. Особливі здібності до певної діяльності (музики, малювання тощо), і в чому вони проявляються.
4. Про що мріє і що планує робити в майбутньому (відзначати у характеристиці учня, починаючи з 6-го класу).

VI. Дисциплінованість та стосунки з колективом:

1. Загальна характеристика поведінки (поводиться спокійно, стримано чи проявляє зайву рухливість, непосидючість), комунікабельність.
2. Виконання шкільного режиму (дотримується режиму, порушує спеціально чи з необачності; не встигає вкластися у відведений час тощо).
3. Виконання вимог дорослих (з бажанням чи ні; чи часто відмовляється виконувати їх та які саме). Відмітити найбільші типові порушення дисципліни, якщо учень їх допускає.
4. Місце в колективі (чи користується авторитетом), ставлення до однокласників (чи рахується з думкою колективу, з ким дружить і на чому заснована дружба, чи бувають конфлікти з друзями, в чому їх причина). Чи задоволений своїм місцем в колективі і яке місце хотів би займати?
5. Чи подобається перебування в школі (що особливо цінує в ній). Ставлення до вчителів (чи є контакт, повага до них), кого з вчителів особливо виділяє, любить.

VII. Особливості характеру і темпераменту:

1. Яскраво виражені позитивні та негативні риси характеру: чуйність, доброта, колективізм, егоїзм, бездушність, добросовісність, наполегливість, самостійність, впертість тощо
2. Прояв особливостей темпераменту (в емоційній сфері, працелюбності, рухливості і т.д.).

3. Переважний настрій (веселий, сумний, пригнічений), його стійкість. Чим викликана зміна настрою?

IX. Загальні психолого-педагогічні висновки:

1. Основні позитивні якості й недоліки особистості учня, що формуються. Визначити рівень його розумового розвитку (низький, середній, високий) і морального виховання. Причини (внутрішні і зовнішні) тих недоліків, що є (умови сімейного виховання, хвороби, відсутність певних здібностей, навичок роботи, проблеми в спілкуванні з однокласниками тощо).

2. Визначити важливі психолого-педагогічні завдання і шляхи подальшої виховної роботи з учнем, що стоять перед учителем.

VI. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до вивчення учнівського колективу та написання його психолого-педагогічної характеристики

1. З першого дня педпрактики за студентом закріплюють один клас, у якому він буде виконувати обов'язки класного керівника.

2. Вивчення учнівського колективу починається з першого дня перебування студента в школі та закінчується в передостанній день педагогічної практики.

3. Вивчення класу здійснюється за допомогою таких методів:

- ✍ використання шкільної документації;
- ✍ об'єктивне спостереження (в школі, на уроках, під час позакласної роботи, в інших місцях);
- ✍ бесіди (з учнями, з класним керівником, з учителями-предметниками, з шкільним лікарем, з батьками);
- ✍ аналіз результатів діяльності учнів (письмові роботи, роботи на виставки, конкурси, наявність відзнак, нагород за навчальні досягнення, участь та успіхи в спортивних і творчих змаганнях тощо).
- ✍ природний експеримент (створення відповідної обстановки в школі, під час позакласних занять і т. п.)

4. Вивчати клас потрібно тактовно, так, щоб учні цього не помітили.

5. На першому тижні педпрактики потрібно зібрати об'єктивні дані про клас. Для цілеспрямованого спостереження потрібно знати структуру учнівського колективу, принципи, на яких він будується, та методику його виховання. Без цього неможливе правильне вивчення класу.

6. Матеріали вивчення класного колективу потрібно систематично аналізувати, наслідки аналізу слід порівнювати з наступними спостереженнями.

7. Під час педпрактики студент – не тільки пасивний спостерігач, він, як класний керівник, активно впливає на формування учнівського колективу.

8. Написання характеристики потрібно планувати так, щоб уже за 3-4 дні до закінчення педпрактики мати її в чорновому вигляді.

9. Характеристику класного колективу має прочитати і підписати класний керівник класу.

Орієнтовна схема вивчення учнівського колективу та написання його психолого-педагогічної характеристики

I. Загальні відомості про клас:

1. Кількість учнів, в тому числі дівчат, хлопців.
2. Віковий склад учнів, загальна характеристика стану здоров'я, фізичного розвитку.
3. Коли сформовано основний колектив.
4. Які учні є новими у цьому класі.

II. Соціально-психологічні особливості учнів:

1. Актив класу. Лідери, ізольовані, зневажені. Як здійснюється опора на лідерів.
2. Успішність учнів.
3. Ставлення до громадського життя, участь у справах класу, школи як окремих учнів, так класу в цілому.
4. Участь у гуртковій роботі.
5. Ставлення до вчителів.
6. Рівень учнівського самоврядування. Організаторські здібності учнів класу, культура спілкування в класі.
7. Рівень вихованості учнів класу.

III. Особистісні риси та пізнавальні особливості учнів класу:

1. Мотиваційне середовище: інтереси, ідеали, переконання.
2. Самосвідомість: прагнення, самооцінка.
3. Індивідуально-типологічні особливості учнів: особливості темпераменту, моральні якості.
4. Особливості сприйняття, пам'яті, уваги, мислення, уяви.
5. Особливості психологічного стану деяких учнів.

IV. Участь батьків у житті класу, школи:

1. Загальна характеристика домашніх умов учнів.
2. Ставлення батьків до школи.
3. Чи систематично батьки слідкують за навчанням та поведінкою учнів, записами в їхніх щоденниках.

V. Педагогічні висновки:

1. Загальна оцінка класу.
2. Завдання, на виконання яких має спрямовуватися робота з класним колективом (формулюється з огляду на характеристику класу).

VII. Бланк протоколу психолого-педагогічного аналізу уроку (заходу)

Дата спостереження: « ____ » _____ 20 ____ року.

Клас _____

Учитель _____

Тема (назва) уроку (заходу) _____

Мета уроку/заходу (якщо озвучена під час уроку/заходу): _____

Мета відвідування: _____

Хід уроку (заняття) чи навчально-виховного заходу	Аналіз спостереження
1. Оцінка зовнішніх умов, що впливають на психолого-педагогічне сприйняття навчання	
2. Навчальна діяльність та емоційний стан учнів (дітей)	
3. Структура та динаміка уроку (заняття, заходу)	
4. Аналіз діяльності вчителя (вихователя)	

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Соціальний педагог: _____ /Прізвище, ініціали/ (Практичний психолог)

Аспекти, на які слід звертати увагу
при психолого-педагогічному аналізі уроку

1. Оцінка зовнішніх умов, що впливають на психологічне сприйняття навчання: розмір класної кімнати, температура повітря, освітлення, провітрюваність, розмір та розташування парт, дизайн інтер'єру, дидактичне оформлення, наявність предметів шкільного побуту, затишок у класі. **Початок уроку, мотивування учнів до роботи.**

2. Навчальна діяльність та емоційний стан учнів:

- ⇒ Позиція школяра – активна (суб'єкт навчальної діяльності — діє за власним спонуканням), чи пасивна (об'єкт — виконавець цілей та завдань учителя).
- ⇒ Володіння основними компонентами навчальної діяльності — постановка цілей, їх усвідомлення, вибір засобів рішення навчальних завдань, самоаналіз, самооцінка процесу і результатів навчальної діяльності.
- ⇒ Ведуча мотивація до навчання, яка виявляється на даному уроці.
- ⇒ Наявність ініціативи в учнів у процесі навчальної діяльності.
- ⇒ Наявність творчої або виконавчої позиції у дітей, тяготіння до дій за алгоритмом або евристичному розв'язуванню навчальних завдань, варіативності в рішеннях.
- ⇒ Прояви у дітей відповідальності за свої дії, уміння оцінювати себе та інших.
- ⇒ Наявність питань, доповнень, коментарів з боку учнів.
- ⇒ Ставлення до помилок – своїх і товаришів (чи є напруження, страх в ситуації помилки чи вона викликає жвавий інтерес і потребу її аналізу).
- ⇒ Комунікативні прояви учнів — відкритість; індивідуальність; нестандартність мовлення; невербальна сторона мовлення (експресія, контакт очей, поза, міміка тощо).
- ⇒ Схильність до кооперації або конкурентності — групова, парна робота, дискусії, колективні розв'язання навчальних завдань, взаємодопомога, співчуття в ситуаціях невдач, радість успіхам товаришів.
- ⇒ Ставлення учнів до учителя (повага, байдуже, підкорене, недобррозичливе, співчутливе, поблажливе тощо).
- ⇒ Зовнішній вигляд учнів (одяг, зачіска, слідування молодіжній моді й стилю).
- ⇒ Переважне самовідчуття і настрої на уроках (напруженість, страх, ентузіазм, радість, бадьорість, і життєрадісність або подавленість, роздратування, агресія).

3. Структура та динаміка уроку:

- ⇒ Рівень організованості уроку — співвіднесення спонтанності та впливу учителя на настрої дітей на уроці. Співвіднесення мимічно репродуктивної самостійної, творчій діяльності учнів, розвиток мислення учнів.
- ⇒ Співвіднесення монологічного та діалогічного спілкування між учителями та дітьми.
- ⇒ Спрямованість уроку: на процес або на результат учбової роботи.
- ⇒ Темп і рівень складності уроку, їх адекватність віку і контингенту класу.
- ⇒ Відповідність форм і методів учбової роботи віковим психофізіологічним особливостям учнів.
- ⇒ Наявність умов для успіху дітей, підвищення їхньої самооцінки позитивного настрою.

- ⇒ Оснащеність уроку засобами, які оптимізують навчальну діяльність дітей різних вікових категорій і психологічних типів (аудіальні, візуальні, кінестетичні).
- ⇒ Рефлексія уроку: обговорення з учнями знань, умінь, навичок, якими вони оволоділи під час роботи.

4. Аналіз діяльності вчителя:

- ⇒ Наявність фізичної або психологічної дистанції між учителем та дітьми («над», «під», «поруч», «разом»).
- ⇒ Переважаюче ставлення до класу.
- ⇒ Комунікбельність, вміння налагоджувати контакт з класом і кожним учнем; вміння слухати, емпатійність.
- ⇒ Засоби активізації роботи учнів, їх різноманітність та педагогічна доцільність.
- ⇒ Здатність до делегування повноважень школярам.
- ⇒ Співвідношення заохочень та покарань учнів (позиція «червоного олівця» або психологічної підтримки).
- ⇒ Здатність до диференціації та Індивідуалізації учбової роботи з учнями.
- ⇒ Стимулювання запам'ятовувань або розуміння, самостійності розумових дій (аналіз, синтез, порівняння, узагальнення, абстрагування, класифікація, систематизація).
- ⇒ Співвідношення примушення і фасилітації в засобах організації навчальної роботи.
- ⇒ Емоційна стійкість, володіння собою, переважаючи емоції.
- ⇒ Захопленість навчальним предметом, який викладається вчителем.
- ⇒ Адекватність індивідуальної манери поведінки учителя засобам його темпераменту.
- ⇒ Зовнішній вигляд учителя.
- ⇒ Ставлення учнів до вчителя.